

לפני שעתים עבר השופט המחוזי ליד התא, הציץ פנימה וצויה: "להכניס לכאן ספסל תיכף ומיד!"

בפנים התא עמד זיקו ואחד אחר, רזה וחיור. השוטר שהסתובב במסדרון אמר, "חלש מאד היום." הוא היה מן הוותיקים ששלשה מספרים של נחושת לבדו. מתנוססים על חזיהם ושערותיהם אפורות ומדיהם קהים קצת. מאלה שמכירי רים את הענינים ויודעים מה שהם אומרים.

"מה חלש? איזה חלש?" אמר הסמל הצעיר לימים שיצא מחדר התיבועה.

הוא היה רם קומה, שערותיו סרוקות בקפדנות ונעליו מצוחצחות מאד. הוא חשב שמתכוונים לדבר בגנותה של יכולת המשטרה ובכבודיה. אחר כך ירד את שתי המדרגות המוליכות לתא הכלא. תחב ראשו אל בין השבכות וקרא: "זיקו, כיף חאלק, זיקו?"

כולם שמעו אותו. ברור, כי רצה שכולם ישמעו אותו. אבל זיקו אפילו לא השיב לו. זיקו חשב: פרוצף חדש. רק שלשום למד מה זה מפתח גנבים. וכבר: כיף חאלק, זיקו. מה אני? חבר שלו אני?

זיקו לא היה סתם. זיקו היה מן הגדולים. הייתי אומר שהפעם זאת היתה הפיטה חזקה ויפה. סיפר הסמל הצעיר. והמשיך וסיפר כיצד נסעו כל המללה בסמטאות חיפה האפילות ונכנסו למבואות הצרים של העיר התחתית, ובקרו בכל מאורות החשיש, שבין החורבות הגטושות, ודפקו על דלתות בתי הוונות, ו"כלום, כלום אל היה."

לילה ריק, חשוכו. לילה שבסופו חוזרים לתחנה ומוציאים את הטרמון שמילאה האשה בתה ממותק, ויש תמיד אחד שאומר: "מה להגיד לכם? הלילה התפרצו לאיזה מקום, יש לי הרגשה ברורה." ואז שואלים: כן, אבל איפה?" והוא משיב: לי הייתי יודע את זה, לא הייתי שותה תה, רק מקבל מחר שלושה סרטיים. וכאן הכל צוחקים. כמו לבדיחה חדשה וחריפה, אף על פי שכבר שמעו את החכמה הזאת עשרים אלף פעם, ואולי יותר. מפני שמסורת יש לספר אותם בסופם של לילות ריקים.

השעה היתה כבר שתיים לאחר חצות, והאלחוט של המכ"מ גיח היה שוקק זה שעה. הלח הררה בתה הממותק ובשיחה הרעים. הכל מלבד הסמל הצעיר: "אני הייתי רוצה לתפוס מישהו מהגנבים הגדולים," חשב.

שתימדי היה לו מזל לכייסים הגתפסים חצי תריסר פעמים בשבוע ליד תחנת אג, עם חמש לירות בכיס, מקבלים חדשים, יוצאים לשבת עם הסהרה ונלכדים שוב עם חמש לירות. הייתי רוצה להיות יד על כזה שעובד במפתח צרפתי, חשב. ואמר לנהג: "אוקי, נעבור עוד פעם את גרדנוי?" ואז תוך שהם עוברים בניסיעה איטית מאד את הרחוב האפל והר

רום הבחין בצלילת ליד תחנת הפנסים שכבר פקדוה גנבים פעמיים. "כחון את הפנס!" תפק על השוטר גריין. וצעק לעבר הצל: "עצור! עצור אני אומר לך!" הצלילת לא נסתה להתחמק כלל. היא עצרה מיד. הסמל שמ ידו על האקדח, קפץ מבעד לדלת המכונית וצעד מתחת לסילון האור החיורמסנוור של הפנס. אחר נדהם: "באלהים! הרי זה זיקו!"

וזאקן לא נמלט, לא קילל, לא שלח ידו לכיס האחורי! איזה פח מזהם הוא טומן לי? חשב הסמל. "גריין, צעק, "בוא הנה."

אבל לא היה צורך לא בגריין ולא באקדח. זיקו הלך אתו בשקט. הוא ותיק העור שבידו, תיק שילדי בית ספר נושאים בו מחבורות וספריים. זיקו החזיק בו איזמל אחד, מפתח צרפתי, סליל חוטי ברזל וצבת.

יש כאן טריק, אני בטוח שיש. הרהר בחשש סתום הסמל הצעיר.

השוטר הצית סיגריה והסמל הצעיר השעיף רגל אחת על הקיר. "לא רצה לדבר," סיפר. "אפילו פרוטוקול לא עשיתי. בטח מחכה עד שידבר עם העורך דין שלו. אבל אני משוכנע שהסתכונן לאיזו התפרצות צרפתי. בכלל הוא לא מתעסק בפריצות קטנות. פעם בחודש הוא דופק גניבה הגונה, אחר כך עושה חיים עד החודש הבא. עכשיו יעשה שנה שלמה חיים בתל מונג. מה יש? ונתנים שם שלוש פעמים בשבוע בשר."

ביתנים הביאו את הספסל. עשוי עץ לבן וחלק, כמו חדש. פתחו את הדלת המסורגת של התא, הספסל היה גדול מדי, הלכו להקטין את מידותיו. "לא בורע," אומר מישוה. "שנתיים ישבו כאן על הארץ. אף אחד לא קיבל שגרונן. מי שחשב את ההלצה למוצלתה, צחק."

הצעיר השני החיור והרזה, ביקש שיביאו לו סיגריות מן המונגן של בית המשפט. צעירה צבועת שפתיים ופוך רב סביב עיניה מיהרה למונגן והושיטה לו מבעד לטורג את הקופסה: "לוי," אמרה בתחנה, "אתה רוצה עוד משהו? אולי עוד קפה?" החיור הרזה הצמיד פניו לשבכה וצעק: "תלכי מאצלי, נבלה!"

הוא בקש שפרורים מהשוטר והדליק סיגריה. זה היה לוי. שהאשימו אותו באונס. הצעירה בקשה להתייחס, אבל התיישה ובמפתחתה קנחה את זווית עיניה, כאילו גרגיר חור אליו. הפוך התממסס והלך ומתחתיו נחשפו יעגולים שחורים וכחולים.

אחר כך הוציאו את זיאקו מהתא והובילו אותו ככולי ידיים לבית המשפט. לקח פקודת מעצר בשבילו. "חלש מאד!" אמר השוטר אפור השער. "מאשימים או תו בשוטטות, חדשים מאסר מאקסימום. אם בכלל יוכיחו משהו!"

מדי היו דהים במקצת, אבל הוא תפס את הענינים. היה מאלה היוודעים מה שהם אומרים. כי זיקו הפך למספר חלש מאד, בעצם היה אבוד לחלוטין.

אבוד מאז שוחרר בערבות לפני חצי שנה. אז היתה זו גניבה רבת, דולרים, תכשיטים וכלי כסף נעלמו מחוילה אחת ובאר הקצינים הוציאו ואמרו: "עבודה של זיקו!" אבל לא היו להם הוכחות, וזיקו ידע שאין להם. ואז קללו הקצינים בסתר, וזיקו צפץ עליהם. את הדולרים כבר החליף בלירות, ואת הלירות השקיע במונית, והתכשיטים התיכו גורוסמן שילם בעבורם בעין יפה.

יצא זיקו מבית המשפט ונכנס בו חשק גדול לנסוע במו" גיח. מול היתה תחנת האוטובוסים, אבל זיקו רצה במונית חזקה. הרים ידו לאחת. קיזיר פריזר אדומה שעברה ולא עצרה, והוא קילל. ואז ראה פתח לבן מולו, כמו בניסה

למסעדה טובה ונאה. היה לו הפוך זמן. הוא נכנס ושימה בצעדים רכים מדומים, כמו לאיזו חוילה בתצות לילה. הגיע במסדרון מוצץ אור זהוב. מישהו שאל: "קטלוג, אדוני?"

זיקו לא הבין. הוא ראו: לפניו קופת מתכת זעירה. שאל: "כמה?" "מאה פרוטה, בבקשה," אמר האיש.

הוציא זיקו מטבע מכיסו. 1000 לירות יש לו, מושקעים במונית זיקו חיפה—תל-אביב. אפילו היה מבקש לירה היה נוהן. אפילו שתי לירות. המור כזה. מדוע לא אמר: חמש לירות בבקש. זיקו היה נוהן.

אחר כך התבלבל כולו. האולם לבן הקירות היה גדוש תמונות וציורים קטנים מאד, וגדולים יותר. הוא הבין מיד שזו תערוכה. אבל האדום, הירוק, הצהוב, והכחול, שהיו משהוים ערבוריים כל כתמים מרובעים על הכתלים, לא אמרו לו מאומה. שום דבר לא הבין, שום צורה ותמונה לא התקבלו על דעתו. כמו לגם הרבה קוניאק, חלף זיקו ליד הכתלים, קרב פניו אל תוך המסגרות. לפתע אורו עיניו. למראה פסל עירום לבן, שניצב בזווית האולם.

חשב זיקו: למה לוקחים כה מאה פרוטה? והציץ בפסל שעה ארוכה. ביקש לטפס את הרגל החטובה, אבל צעירה אחת ממושקפת הפריעה לו בנוכחותה.

יצא ונכנס אולם השני בהחלטה ברורה לשוב אל פסל העירום הלבן. כן, באולם זה, הקפן יותר, היה הכל מובן. כדי חרס צבעוניים, שטיחים מצויצים, חפצי בצלאל. הארו" נות היו עשויים עץ מבהיק, וזיקו חש את הרכות החלקה באצבעותיו, שעו אט, אט, על הדפנות.

מענין אם מחזיקים אותם פתוחים? הוא לחץ באגודל על הצירים ומשך אליו את הדלת המזו" גגת. היא היתה משומנת היטב, לא חרקה, ונפתחה. חשב זיקו: לעזאול! מדוע הם מחזיקים פה פתוח? נוגש לארון השני, מין שולחן נמוך ועליו מותקן חלוץ ראוהו זעיר. אחז בצירים, משך — והמכסה זו מתחתיו

נחו סיכות נחושת, מדליונים מזהבים ועוד קישוטים קטנים מעוטרים בתחריטים מעשה ידי אמן.

מה שקרה לאחר מכן אינו מן הדברים שיש להם הסבר בהגיון. אם יש למישהו רצון יכול לחפש ואולי ימצא. אשר לזיקו, הוא רק חש בידו משהו עגלגל וקשה. אוניו קלטו צעדים ממהרים ובאים במסדרון. הצעירה הממושקפת הזאת באה ונכנסה. על קרקעיתו של חלון הראוה נהיתה כתם לבן. האולם בו נצבה האשה במערומיה הלבנים, כבר נתמלא קצת אנשים. מבעד לחלון שמע את גניחותיו של אוטובוס שנעצר ממול.

כאשר ירד האוטובוס במדרגות הבורג' היה זיקו בתוכו. בבאר אסטליזור פתח זיקו את כפו הקמוצה. נח שם איזה חפץ בגודל מטבע. מין עיגול מתכת שצבעו כעין החלודה. בצידו האחד חרט מישוה תמונה משונה: אדם אוחז באדם שני בעל כנפיים או, משהו בדומה לזה. לזיקו לא היה איכפת אם אלה כנפיים או לא. הוא רק צחק לעצמו:

"דלת על יד בית המשפט, ומחזיקים את הארונות פתוחים." לפתע נזכר בכרך החלקה של הפסל והחליט לחזור לשם בשנית, אולי מחר.

"זה לא יכנס אפילו למכונית משקל, היפת הזה!" אמר לו גרוסמן, מי שקוונה הכל מבלי לבדוק הברה. "טוב, או כמה?" עמד זיקו על דעתו, כאילו לא שמע.

גרוסמן היה מרמה אותו, אך לעולם קונה. "אפילו לא מיל!" אמר גרוסמן ופנה לטפל בצמיג בלוי שעמד בסמוך.

שמע גרוסמן, אתה תקנה את זה ממני! אמר זיקו ועיניו מלאו רם. גרוסמן קם מאצל הצמיג, תחב ידו בניחתה לכיס, הוציא מאה פרוטה, שם בכיסו של זיקו ואמר לו בלי כעס: "קח עשרה גרוש ועשה לי טובה פרטית: זרוק את הפה הזה לובל."

זיקו הבין שחבל על הזמן, אבל לא האמין לגרוסמן, וניסה להכניס את המטבע בחיץ של מכונית משקל. גרוסמן צדק. היא איננה גדולה מדי. הוא חזר לשלוח בירה באסטליזור, איה פרטות מכל כיסיו ונתן ביד המוצג סמוך הפרצוף. "קח את האנטיקה הזאת!" אמר לו המוצג. "וחוץ מזה, אסור להחזיק כסף מימי הצגות!"

במוזיאון הרגישו בגניבה רק כעבור יומיים. המנקה הישיבה שמה את לבה אל הכתם הלבן בקרקעית הארון. הציץ המנהל, נענע ראשו בשלוה ואמר: "חבל, תחריט של אמן ירושלמי צעיר, ערכו זעיר. לא נעשה מזה רעש." הציץ שוב ואמר: "זה לא היה גנב מקצועי. בטח איזה חובב אמנות, שאינו יודע סייג."

אז עוז הקופאי, הגבוך תמיד, ואמר: "צריך... צריך, תקציב בשביל מנועולים, אולי, אולי יבואו גנבים כמו בירו" שלם.

"אלוהי, אל תהרגש כל כך!" אמר המנהל בשלוה. "זה לא היה גנב. הגנבים יודעים מה לקחת. הנה, למה לא לקח את ה... אלוהי! מישהו על יד הכניסה."

זיקו עשה עוד נסיונות נואשים אחדים להיפטר מהתחריט הירקרק. לאחורנה ניגמה לו כי הצליח לשלשל אותו לארנק עור מעוגל שהיה צמוד למתנה של המנישה האדמונית החדשה באסטליזור. אבל היא היתה חדשה, וחשבה שזיקו מתכוון לטפל בארנק, והקימה שערויה גדולה עד שהוצרך להתערב המוצג מן הבר ולהסביר לה אחת ולתמיד, שתדע, כי באסטליזור יש ביטוח של מאה אחוז מפני גנבים. המנישה היתה מבולבלת לגמרי כשהבחינה במין כפתור ירקרק הנח בכפו של זיקו.

"זה לא שלי!" בגממה. "לא מהארנק שלי!" אין לדעת מפני מה לא נטל זיקו את התחריט העגלגל מיד עם רדתו מהאוטובוס וזרקו לכל הרחות. למה היה לו ללכת לגרוסמן, לנסות לתחוב אותו במכוניתמשקל וחזור ולנסות להכניסה לארנק של המלצרית החדשה. האם לא הבחין זיקו מיד שכל העסק אינו שווה פרוטה?

וכבר זרק זיקו שעוני זהב ודולרים טובים, לא מזויפים, כשרדפה אותו המשטרה. זרק ולא היה איכפת לו, כי אז העיקר היה שצעיבור הסמל במכונית לידו, יסגור את עיניו בפנס ויקרא: "עצור! עצור אני אומר לך!" יהיו ידיו של זיקו ריקות, והוא יחיד בהנהגה ערומית ויאמר: "מה פה, מדינה דמוקרטית או לא. אסור כבר לטייל אחרי הצגה שניה?" והסמל יחפש בכיסים ולא ימצא מאומה.

וישאל: "אז מה, זיקו, מטיילים סתם ככה?" וזיקו גיח: "כן, סתם. סתם ככה."

אותו ערב, לפני חצי שנה, שלשל זיקו את התחריט העגלגל לכיס העליון של חולצתו. נכנס לבית קפה אחד, ושתי בירה וקוניאק עד ששכח את התחריט וכל דבר אחר בעולם. ומאז התעורר, אומרים, היה אבוד לחלוטין. פשוט, שום דבר לא הלך לו. הקופות היו ריקות, או מנעולי סורגי הברזל חוקים עד שהיה הכרח לעבור עליהם חצי לילה. אחר כך סתב ממנו מישהו את המפתח הצרפתי, לקח 50 ל"מ, שהיו מוחב" אות תחת הכיור ונמלט לקגדה. במשטרה גילו את בית המלון הגיחה בו התגורר, ובכל לילה באו בחצות לשאול: "זיקו, זה שגר אצלכם, נמצא למעלה?" עד שנמאס לבעל המלון ואמר לו, שאם תבוא המשטרה עוד פעם, הוא יסלק אותו מן החדר.

אפשר וכל זה אינו חידוש. אפשר ויש תקופות כאלה, שהכל הולך עקום, אפילו לכל אדם. אבל אצל זיקו זה נמשך חדשים, כאילו מישהו קילל את זיקו בכל בוקר קללה גדולה ונמרצת, וזו מגיעה הישר לאוני האלהים. וכאלו שבכל העיר התקינו לפתע מנעולי בטחון כפולים ושוטרים קבלו פקודת מצע: "שמרו יומם ולילה על זיקו!"

ביום שבת ביקר גרוסמן במוזיאון. גרוסמן הקונה הכל בלי לבדוק הברה, והיו הפורצים, הכייסים והגנבים של העיר ורמעיד פני חובב מסעדות ותיקות. אלא שלאמיתו של דבר היה גרוסמן הצוחק עליהם. כיוון שאם גרוסמן מוותר על שבת לפני הצהרים עם קלפים ובירה אצל הקלוב של מזרחי, אירע משהו, העלול להשתלם יפה יפה. וכך היה. כי בשב" עות האחרונים כמו נבלו כולם על הראש: החלו להביא אל מאורתי כל מיני גנבים כלים ופיסות נחושת ועיגולי ברזל חלודים שהיו נמכרים עד כה כפסולת במשקל. והם העמידו אותם על חולצת ותבעו: "יש לירות, 70 לירות, השתגעו כנראה, והם היו אומרים: "יש אנשים, שזה שווה בשבילם אפילו מאה לירות, כמו במוזיאון."

אבל גרוסמן אחת היא לו: רק לפי המשקל ואז הם היו עושים מה שלא עשו מעולם: ישוטים את השברים שלהם ומשיתים בפניו: "אתה עוד תתחרט, גרוסמן, תתחרט!"

עד שהחליט גרוסמן ללכת בשבת למוזיאון. והיה שם צעיר אחד שעמד לפני ארון מונג, מוקף אגשים לבושי תג, וסיפר להם: "כאן לפנינו אוסף מושלם של תחריטים מגולפים בנחושת על ידי אמנים צעירים בני זמננו. נא לשים לב: הנושאים הם כולם תיכייים." גרוסמן לא הבין הרבה ממה שסיפר הצעיר, על אף שהסובבים אותו נדו בראשיהם כאילו שחבינו. "אדם וחוה," אמר הצעיר. "קין הורג את הבל, אברהם נושא עיניו השמימה, היה לנו גם תחריט מענין מאד, מעשה ידי אמן ירושלמי צעיר. נא הסתכלו בקטלוגים, מספר חמש: יעקב נאבק במלאך, ויוותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר." האנשים החלו מחפשים בעיניהם בארון המונג. אבל הצעיר חיך ואמר: "צר לי, לפני זמן מה נעלמו יעקב והמלאך. בודאי איזה חובב תיך' גלהב." מישהו צחק בקול רם.

וגרוסמן שאל: "סליחה, כמה שווה דבר כזה?"

זיקו שכח מכל את התחריט. ובינתיים ידעו כולם שהוא אבוד. במקצוע, בבאר אסטליזור, בענף הפלילי, מעטים הר" הרו: מה נכנס לו לראש? אחרים חשבו: "שילך לעזאול, מה אני? עורה סוציאלי?"

האנשים קשים מאד במקצוע עזו וגם זיקו לא נכנע מיד. הוא עוד פרפר מעט, ובסס חדשים, שלשה, ניסה ידו בגני" בות קטנות, צמיגים, צנורות ברזל, שטיחים ממרפסות של הקומה התחתונה. חשב: אולי יפנה לכייסות. לא היתה לו כל סיבה הגיונית להמשיך ולהחזיק ברושות או מכשירי הפריצה. מוטב היה לו למכור אותם. להיפטר מהם.

ואף על פי כן היה מחזיקם אצלו, ועושה מעשה שטות כמו באותו לילה: מנגסים לחיץ של ילדי בית ספר ומתחלק בשמים אחר חצות בראש חוצות, ברחובות סכובדים, המלך שמשחק לקבל מאסר, כמי שמשחק לקבל חדשים בעבור שוטטות. ברור: זיקו היה מחוסל לחלוטין.

זיקו שכת מכל את התחריט. ובינתיים ידעו כולם שהוא אבוד. במקצוע, בבאר אסטליזור, בענף הפלילי, מעטים הר" הרו: מה נכנס לו לראש? אחרים חשבו: "שילך לעזאול, מה אני? עורה סוציאלי?"

האנשים קשים מאד במקצוע עזו וגם זיקו לא נכנע מיד. הוא עוד פרפר מעט, ובסס חדשים, שלשה, ניסה ידו בגני" בות קטנות, צמיגים, צנורות ברזל, שטיחים ממרפסות של הקומה התחתונה. חשב: אולי יפנה לכייסות. לא היתה לו כל סיבה הגיונית להמשיך ולהחזיק ברושות או מכשירי הפריצה. מוטב היה לו למכור אותם. להיפטר מהם.